

Marek Czarnecki

Marki, st. XXVI, gm. loco, woj.
warszawskie, AZP 54-67/6

Informator Archeologiczny : badania 31, 145-146

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

LUBIESZEWO, st. 2, gm. Nowy Dwór Gdański, woj. elbląskie, AZP 15-47/14

- osada późnoneolityczna
- osada kultury pomorskiej (wczesna epoka żelaza, IV-II w. p.n.e.)
- cmentarzysko kultury oksywskiej i wielbarskiej (młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich; od fazy A₂ po fazę C₂)
- osada wczesnośredniowieczna i późnośredniowieczna (XII-XIV w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 7 sierpnia do 1 września przez mgr. Mirosława Jonakowskiego (PSOZ w Elblągu). Finansowane przez PSOZ. Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię około 1 ara.

Badania w sezonie 1997 stanowiły kontynuację prac prowadzonych w latach 1992 i 1995-1996. Objęły północny fragment stanowiska (wykopy XVII i XVIII) oraz nowy rejon na południe od nowego cmentarza (wykop XIX). Oznaczono tymczasowo czterdzieści sześć obiektów, z których kilka nie potwierdziło swej funkcji w trakcie ich eksploracji. Najciekawsze obiekty to:

1. dwa groby ludności kultury wielbarskiej:
  - grób szkieletowy z wyposażeniem w postaci brązowej zapinki kuszowatej (zbliżonej do typu A 163) oraz koliai złożonej z 45 paciorków (bursztynowe paciorki ósemkowate i w kształcie pestki oraz szklane dwustożkowate i duże, zdobione inkrustacją z kolorowego drutu)
  - grób ciałopalny, zawierający dwie zapinki kuszowate: srebrną (zbliżoną do typu A 167) i brązową (zbliżoną do A 162/168), pojedynczy paciorek ósemkowaty oraz fragment igły brązowej
2. pozostałości stosów ciałopalnych – owalne lub koliste zaciemnienia o różnej średnicy (40-95 cm), niewielkiej miąższości (do 15 cm), praktycznie nie zawierające kości (w kilku przypadkach jedynie pojedyncze spalone kości ludzkie) oraz nieliczny materiał ceramiczny.
3. duży obiekt osadowy, uchwycony jedynie w części wschodniej, z czytelnym paleniskiem; wśród materiału wystąpiły nieliczne kości zwierzęce, ości i łuski rybne oraz liczny i dosyć jednolity materiał ceramiczny w postaci częściowo obtaczanej ceramiki datowanej na koniec XI w. i początek XII w.

W trakcie prac terenowych zaobserwowano po raz kolejny ślady rabowania grobów już w okresie pradziejowym.

Stanowisko nr 2 w Lubieszewie, pomimo znacznego zniszczenia przez wieloletnie wybieranie pasku, posiada nadal duże walory poznawcze dla Deltę Wisły. Ze względu na stałe niszczenie głęboką orką południowej części stanowiska, gdzie zlokalizowana została dalsza część cmentarzyska wielbarskiego oraz osady wczesnośredniowiecznej, prace wykopaliskowe należy kontynuować do całkowitego rozpoznania jego niszczonej części.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Elblągu.

Badania będą kontynuowane.

Lublin-Dąbrowa, st. 19, gm. Lublin, woj. lubelskie - patrz: neolit

MARKI, st. XXVI, gm. loco, woj. warszawskie, AZP 54-67/6

- osada kultury trzcinieckiej (II okres epoki brązu)
- osada kultury łużyckiej (okres halsztacki)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski/okres wpływów rzymskich, faza A₃/B₁)
- osada kultury wielbarskiej (późny okres wpływów rzymskich, faza C)
- osada wczesnośredniowieczna (XII/XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 24 lipca do 5 września przez mgr. Marka Czarneckiego (Archeology and Art Warszawa) na zlecenie PSOZ. Finansowane przez inwestora prywatnego i budżet państwa. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 14 arów.

Badania prowadzono w centralnej oraz południowo-wschodniej części stanowiska (w granicach działek nr ew. 81/2, 81/5 i 81/6 w rejonie ulic Środkowej i Chopina). Założono 33 wykopy. Warstwy

kulturowe, zalegające pod piaszczystym humusem (około 30 cm), były zróżnicowane: 1 — w części zachodniej badanego terenu zalegała warstwa brązowoszara i brązowożółta, piaszczysta (około 10-25 cm); 2 — w części wschodniej warstwa szara i żółtoszara, piaszczysto-ilasta, zwarta (około 10-20 cm); 3 — w części południowej słabo wykształcona warstwa brązowożółta (około 3-10 cm). Calec był piaszczysty i piaszczysto-ilasty. Materiały kultury przeworskiej, kultury wielbarskiej i kultury łużyckiej odsłaniano we wszystkich warstwach, natomiast zabytki kultury trzcinieckiej głównie w warstwie 2 i 3. Pojedyncze fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej znaleziono tylko w humusie. Odsłonięto 342 obiekty: trzy owalne, głębokie jamy z obstawą kamienną (wapienniki ?), jedno głębokie palenisko z rusztem drewnianym na dnie, dwa płytkie, prostokątne paleniska z brukiem kamiennym, kilka rozległych, płytkich obiektów interpretowanych jako chaty, trzy glinianki wypełnione sezonowaną gliną, dwa duże skupiska jam postępowych oraz liczne jamy zasobowe i nieokreślone. Zespół masowych materiałów zabytkowych składał się z około 2100 fragmentów ceramiki, około 110 kg polepy, narzędzi i półproduktów kamiennych oraz kości zwierzęcych. Zabytki wydzielone to: grot żelazny (długości 13,5 cm), brązowy kabłąk z końcówką zwiniętą w uszko z jednej strony i zakończony szpilą z drugiej (długości 13 cm), 7 fragmentów przedmiotów żelaznych oraz płaskokulisty przęślik ceramiczny.

Badania będą kontynuowane.

MASŁOMĘCZ st. 15, gm. Hrubieszów, woj. zamojskie, AZP 88-94/80

- cmentarzysko birytualne grupy masłomęckiej kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez prof. Andrzeja Kokowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Osiemnasty sezon badań. Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Rozpoznano 3,75 ara powierzchni stanowiska, z czego 1,5 ara przypadło na dokończenie prac ubiegłorocznych.

Badania miały charakter systematycznych prac badawczych.

Prace eksploracyjne prowadzono w obrębie 24 grobów. Odnotowano obecność jedynie ludzkich pochówków, jamowych bezpośrednich i trumiennych, jedno- i wieloosobniczych, w których znajdowały się szczątki kobiece i dziecięce, generalnie bardzo bogato wyposażone w dary grobowe (m.in.: naczynia gliniane, grzebienie, amulety, zapinki, szpile, sprzączki, igły, paciorki szklane i bursztynowe). W sumie na stanowisku zadokumentowano dotychczas 472 groby. Najciekawszym odkryciem wydaje się być grób nr 427. W stropie jama grobowa posiadała zarys prostokąta i wymiary 4,5m x 1,8m, a jej spąg odnotowano na głębokości 2,4 m gdzie znajdowała się trumna wykonana z kłody. Zmarłą ułożono na wznak ze skrzyżowanymi w kostkach nogami (jakby spętanymi). Za głową znajdowała się wielka misa wykonana na kole garncarskim i ręcznie lepienie naczynie. Z boku położono zabitego ptaka i drewnianą kasetę okuwaną aplikacjami z brązu i żelaza. Ponadto przy zmarłej znaleziono srebrną zapinkę, naszyjnik z paciorków szklanych i bursztynowych, kilka przęślików, grzebień z poroża i igielnik z ptasiej kości. Na wieku trumny ustawiono najprawdopodobniej 2 lub 3 naczynia drewniane, łączone żelaznymi nitami. W zasypisku jamy grobowej odnotowano obecność drewnianych i kamiennych elementów konstrukcyjnych, które prawdopodobnie tworzyły otwarty szyb nad grobem. Po pewnym czasie w tym szybie pochowano mężczyznę. Godnym szczególnej uwagi jest także pochówek i jego wyposażenie znalezione w grobie nr 460. Odkryto tu jedynie czaszkę dziecka ze stojącymi przy niej dwoma naczyniami (dzbanek i waza) oraz naszyjnikiem złożonym z ornamentowanych paciorków szklanych i bursztynowego wisiorka. Pod czaszką odsłonięto fibulę miedzianą w kształcie ptaka. Jeszcze kilka innych grobów zawierało ciekawe inwentarze; pochówek kobiecy z grobu nr 461 posiadał dwie srebrne fibule typu ZG 149 i A 241 z podwójną sprężyną oraz esowatą klamerkę ze srebra, dwa paciorki zwijane ze srebrnego drutu i kościany grzebień, a w grobie nr 465 obok naszyjnika ze szklanych paciorków odkryto fibulę typu A 127 z wysoką pochewką, wykonaną ze srebra.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się PSOZ w Zamościu, a materiały zabytkowe zdeponowano w Instytucie Archeologii UMCS w Lublinie i Muzeum w Zamościu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. III, 1998 r.

Badania będą kontynuowane.